

Lausunto

14.04.2026

Asia: VN/27085/2023

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Esityksessä poliisin rikostiedustelumenetelmiä ja -oikeuksia laajennettaisiin nykyisestä. Ajallisesti toimivaltuudet laajenisivat aikaan ennen rikoksen estämistä tai keskeyttämistä sekä rikollisuuteen yleisemmin. Kohdennettua salaista tiedonhankintaa ei nykyisin voi tehdä, jos poliisin tiedossa ei ole riittävän yksilöitävissä olevaa, tietyn rikostunnusmerkistön täyttävää rikosta. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa salaisen tiedonhankinnan aloittaminen jo ennen rikosepäilyä, jos vakava rikollisuus uhkaa yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta.

Esityksen mukaan perusoikeuksien suojaan puuttuminen on pyritty rajaamaan niin vähäiseksi kuin rikostiedustelun tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen on mahdollista. Kuitenkin ehdotuksen mukaan salaisia tiedustelumenetelmiä voitaisiin käyttää myös henkilöihin, joiden itsensä ei oleteta syyllistyvän rikoksiin. Kokonaisuus huomioon ottaen voidaan katsoa esityksessä olevan vielä epäselvyyksiä perusoikeuksien rajoittamisedellysten eli välttämättömyyden, oikeasuhtaisuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden suhteen. Kokonaiskuvaa pakkokeinoista on vaikea saada niiden hyväksyttävyyden arviointia varten. Perustuslakivaliokunta on huomauttanut asiasta lausunnossaan PeVL 98/2022 vp.

Journalistiliitto kiinnittää huomiota erityisesti toimitukselliseen lähdesuojaan, joka perustuu Suomen perustuslaissa mainittuun sananvapauteen. Lähdesuoja liittyy olennaisesti kansalaisten tiedonsaantioikeuteen sekä tiedotusvälineiden mahdollisuuksiin välittää heille tietoa. Myös Euroopan ihmisoikeussopimus ja Euroopan unionin sääntely edellyttävät lähdesuojan turvaamista.

Esityksen mukaan teknistä katselua ei saisi kohdistaa sellaiseen viestintään, josta viestinnän osapuolella on oikeus olla todistamatta mm. oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 20 § ja 22 §:ssä kuvatulla tavalla. Journalistin lähdesuojan piiriin kuuluvia tietoja on siis esityksessä pyritty

suojaamaan. Tarkkarajaisuusvaatimuksen vuoksi tässä yhteydessä on kuitenkin syytä ottaa huomioon medianvapausasetuksen myötä voimaan tullut lähdesuojan laajentunut henkilöpiiri. Lähdesuoja kattaa myös mediapalvelujen tarjoajan palveluksessa olevia henkilöitä ja journalistin läheisiä, eli sellaisia muita henkilöitä, joilla on mahdollista olla lähdesuojan alaista tietoa. Selkeyden vuoksi tästä olisi syytä ottaa maininta hallituksen esitykseen. Luonnoksen jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, ettei katselukiellon alaisen viestinnän tietoja myöskään käytetä säätämällä erityinen käyttökielto.

Oras Tytti  
Suomen Journalistiliitto ry